

Af erhvervs-ph.d. stipendiat Kasper Albrektsen, Arkitektskolen i Aarhus og Vejle Kommune

Erhvervs-ph.d.

Kulturarv som handling

En ny tilgang til at arbejde med fortiden, nutiden og fremtiden – et værktøj til at forstå en given kontekst før vi transformerer. Vejle Kommune og Arkitektskolen Aarhus har indgået et samarbejde om at afprøve en ny tilgang til arbejdet med kulturarv i Vestbyens gamle arbejderkvarter i Vejle.

Kulturarv beskrives i planloven, som noget der skal sikres og udpeges. En forståelse der tager afsæt i kulturarv, som noget der findes, som et eller flere sammenhængende objekter der kan isoleres til en fysisk afgrænsning med en klar fokusering af en given fortælling eller fysik. Dette efterlader kulturarven statisk, som en afsluttet helhed – en forståelse som peger mere mod bevaring end proces. Kulturarven vil altid opleves subjektivt, hvorfor en fastfrysning af en helhed blot efterlader én opfattelse af kulturarven.

Det levede liv

Et arbejderkvarter fra industrialiseringen af byerne i slutningen af 1800-tallet rummer for eksempel ikke blot en fysisk fortælling om dets oprindelse, men også fortællinger om aktiviteter, sociale relationer og handlinger foregået gennem tiden, som har relevans i dag. Ved at fokusere på kulturarv som handling, noget dynamisk kan fokus rettes mod det levede liv, traditioner, historien og stedets oplevede atmosfære. Et bykvarter er skabt af kultur, handlinger og aktiviteter over tid og ikke blot byggematerialer. Vi bør derfor erkende, at kulturarv ikke er en objektiv størrelse, men en dynamisk akkumulering foregået over tid – en

sammenblanding af mange ting.

Kulturarv som aktiv ressource

Kulturarv er ikke objekter og materialitet, men handling. Hvis vi i byplanlægningen kan begynde at inkorporere tanken – At kulturarv er selve processen, administrationen, identifikationen, definitionen og udpegningen af det, vi kalder for kulturarv. At kulturarv er objekt og handling, produkt og proces. At kulturarv er den proces, hvorved vi forstår, kontekstualiserer (fysisk og intellektuelt), opfatter, styrer, ændrer, ødelægger og transformerer vores omgivelser – kan vi ændre vores tanke sæt fra, at vi udvikler til, at vi transformerer vores byer.

Kulturarv er ikke en handling rettet mod at finde det 'bedste' og så kæmpe for at frede det – jo nogle gange – men at bruge det som en aktiv ressource. At tilskrive noget prædikatet kulturarv har ofte tilfaldet 'ekspert', men ved at se kulturarv som en handling sker der et skifte fra de tekniske og instrumentaliserede værktøjer. Kulturarv som handling er et politisk værktøj, et transformationsværktøj, som kan bruges til både at håndtere og regulere kulturelle konflikter, skabe bymæssige sammenhænge, sikre viden, forstå et sted samt videreføre social kapital.

Kulturarven er aktiv og skabes, vurderes, beskrives og forhandles kontinuerligt. Det er en handling, som er med til at skabe identitet, og som ikke kan separeres fra eksterne kræfter – den er i konstant fortolkning og forhandling af civilsamfundet samt administrative og politiske institutioner. Kan kulturarv som handling være med til at udvikle vores planværktøjer som en af flere tilgange til at sikre en sammenhængende by? En by skabt som en transformation, et kontinuum og ikke af fragmenteret byudvikling.

Kulturarv som handling

Kulturarv som handling er udgangspunktet for den kommende transformation af Vestbyens arbejderkvarter i Vejle. En transformation der udføres i et samarbejde mellem Vejle Kommune og Arkitektskolen Aarhus som del af en fælles erhvervs-ph.d. Vil du vide mere om projektet, så er du velkommen til at kontakte Kasper Albrektsen på mail: kal@aarh.dk